

AUTOREFERAT

1. IMIĘ I NAZWISKO

Ks. dr Grzegorz Chojnacki
Uniwersytet Szczeciński w Szczecinie

2. WYKSZTAŁCENIE, POSIADANE DYPLOMY, STOPNIE NAUKOWE

Jestem absolwentem studiów teologicznych, które odbyłem w Wyższym Seminarium Duchownym w Gościkowie-Paradyżu w latach 1986-1992. 18 czerwca 1993 r. otrzymałem tytuł magistra teologii na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu na podstawie przedstawionej pracy magisterskiej pt. *Tematyka pasterza w Nowym Testamencie*, napisanej pod kierunkiem o. prof. dra hab. Hugolina Langkammera. W kwietniu 1994 r. dzięki stypendium Archidiecezji w Paderborn (Niemcy) rozpocząłem studia doktoranckie na tamtejszym Wydziale Teologicznym, które zwieńczyłem uzyskaniem stopnia naukowego doktora nauk teologicznych w dniu 07 lipca 1998 r. na podstawie dysertacji pt. *Gewissen im Licht der Wahrheit. Zum Gewissensverständnis der Moralenzyklika „Veritatis splendor“ im Vergleich mit der Gewissensauffassung des Corpus Paulinum (Sumienie w świetle prawd. Komparatywna analiza koncepcji sumienia w encyklice „Veritatis splendor” i w Corpus Paulinum)*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Hansa Gleixnera. W dniu 23 kwietnia 2001 r. Wydział Teologiczny UKSW w Warszawie nostryfikował ów stopień doktora nauk teologicznych i tym samym został on uznany za równorzędny ze stopniem naukowym doktora nauk teologicznych w Rzeczypospolitej Polskiej.

3. INFORMACJA O DOTYCHCZASOWYM ZATRUDNIENIU W JEDNOSTKACH NAUKOWYCH

Po otrzymaniu święceń kapłańskich w okresie od września 1992 do czerwca 1993 r. pracowałem jako katecheta w VII Liceum Ogólnokształcącym w Zielonej Górze. Po uzyskaniu stopnia doktora od 15.11. 2001 do 31.12. 2003 r. byłem zatrudniony na stanowisku adiunkta w Zakładzie Teologii Moralnej i Duchowości Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Od 01.01.2004 r. jestem zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Teologii Moralnej i Duchowości Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego. Od października 2006 do sierpnia 2012 r. pełniłem funkcję pełnomocnika dziekana WT US ds. organizacji studiów w Instytucie Filozoficzno-Teologicznym im. Edyty Stein w

Zielonej Górze. Od września 2012 r. piastuję urząd prodziekana ds. studenckich WT US.

4. WSKAZANIE OSIĄGNIĘCIA WYNIKAJĄCEGO Z ART. 16 UST. 2 USTAWY Z DNIA 14 MARCA 2003 R. O STOPNIACH NAUKOWYCH I TYTULE NAUKOWYM ORAZ O STOPNIACH I TYTULE W ZAKRESIE SZTUKI (DZ. U. NR 65, POZ. 595 ZE ZM.).

Zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.) jako osiągnięcie stanowiące podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wskazuję monografię pt: *Relacyjność osoby ludzkiej. Studium antropologiczno-teologiczne pism Edyty Stein (Teresy Benedykty od Krzyża)*, która ukazała się w roku 2015 nakładem Wydawnictwa Pallottinum. Recenzje wydawniczą sporządzili: ks. prof. dr hab. Czesław Parzyszek i ks. prof. dr hab. Paweł Bortkiewicz

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk teologicznych w zakresie teologii moralnej na Theologische Fakultät Paderborn (Wydziale Teologicznym w Paderborn) oraz osiągnięciu kwalifikacji w znajomości języka niemieckiego, poświadczonych egzaminami: Zentralmittelstufe-Pruefung (ZMP) w Goethe-Institutu oraz egzaminu uczelnianego w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze (obecnie Uniwersytet Zielonogórski), moje zainteresowania naukowe skoncentrowały się przede wszystkim na problematyce życia i dzieła Edyty Stein (św. Teresy Benedykty od Krzyża). Szczególnym bodźcem do ich rozwoju było objęcie przeze mnie funkcji dyrektora Instytutu Filozoficzno-Teologicznego im. Edyty Stein w Zielonej Górze w październiku 2006 r. Uwieńczeniem moich badań stała się wspomniana monografia pt. *Relacyjność osoby ludzkiej. Studium antropologiczno-teologiczne pism Edyty Stein (Teresy Benedykty od Krzyża)*, Poznań 2015.

W tym opracowaniu uwypuklam przede wszystkim, że Edyta Stein, która po wstąpieniu do zakonu karmelitańskiego w Kolonii w 1933 r. przyjęła imię Teresy Benedykty od Krzyża, traktując je jako proklamację swojej duchowości, należy do grona najwybitniejszych myślicieli XX w., promujących wartość i potrzebę rozwoju nauk humanistycznych. Analizując jej życie i dzieło naukowe, można zauważyć głęboką koherencję, wypływającą z jej przekonań o relacyjności teorii i praktyki. Jej zdaniem życie bez rozważań intelektualno-duchowych jest po prostu „ślepe” w sensie braku rozeznania, braku wiedzy, która jest potrzebna, by jeszcze bardziej świadomie nim kierować. Natomiast refleksja naukowa bez wdrażania jej w życie staje się bardzo jałowa. Zarówno w jej życiu, jak i pracy naukowej nie brak więc wzajemnych odniesień. Roman Ingarden potwierdził, że Stein nie wyraziła żadnej konstatacji, o słuszności której by nie była przekonana, natomiast jej życie nigdy nie odbiegało od jej przekonań. Uprawiając naukę, dostrzegła zależność pomiędzy jej dyscyplinami i wzajemne odniesienie. Wychodząc ogólnie od nauk humanistycznych, dla których poszukiwała uzasadnienia i merytorycznego opisu ich zakresu, odkryła wartość

filozoficznego sporu o istotę i istnienie wszelkich jestestw w oparciu o poszukiwanie pewności poznawczej, tzn. takiej nauki, która by uzasadnienie swoich podstaw czerpała sama z siebie. Takie rozważania teoriopoznawcze doprowadziły ją do postawienia pytań ontologicznych i metafizycznych, które oscylowały wokół pojęcia „osoby” i jej zdolności do relacji międzyosobowych, które stały się dla mnie inspiracją do postawienia sobie celu badawczego. Zauważyłem, że Stein poszukując prawdy o osobie dotarła do chrześcijańskiego rozwoju idei na temat prawdy o zjednoczenia natury ludzkiej i boskiej w osobie Jezusa Chrystusa, która otworzyła możliwość określenia człowieka jako bytu osobowego oraz rozpoznania jego godności. Tym samym Stein odkryła najwyższą Prawdę, jaką jest osobowy Bóg. Stein widzi zarazem osobowy byt człowieka w perspektywie pojęcia *analogia entis* (analogia bytowa), poszukując podobieństwa i zarazem niepodobieństwa do bytu wiecznego, który jest pierwowzorem bytu osobowego, jak i życia wspólnotowego. Idea *analogia entis* i *communio personarum* człowieka i Boga jest kluczem do zrozumienia bytu ludzkiego, objawioną w najpełniejszy sposób przez drugą osobę Boską. Droga rozważań personalistycznych Edyty Stein jest wielowątkowa. Wychodzi ona najpierw od personalizmu teoriopoznawczego, który próbuje opisać człowieka jako psychofizyczną przyczynowość, podkreślając rolę świadomości w konstytucji osoby ludzkiej. Następnie w rozważaniach ontologicznych rozpatruje możliwość istnienia człowieka przechodząc od analizy świadomości do eksplikacji istnienia człowieka. Poszukując prawdy o istnieniu człowieka, dochodzi E. Stein do rozważań metafizycznych, opierając się na rozstrzygnięciach arystotelesowsko-tomistycznych, aby następnie odkryć personalizm mistyczno-duchowy na drodze wgłębienia się w tajemnicę wspólnoty osobowej trójtego Boga. Stein umiejętnie odkryła swoje miejsce uczestnictwa w wielowiekowej idei katolickiego dociekania w wymiarze filozoficznym i teologicznym. W obliczu sporów naukowych jej epoki, uczestnictwo swoje rozumiała jako zaangażowanie się w filozoficzno-teologiczny dyskurs, w którym dyskusja na temat prawdy istnienia traktowała jako zdolność do uchwycenia konwergencji dyskrepancji pomiędzy katolickim dociekaniem w obszarze pytań filozoficznych a ujęciem fenomenologicznym. Współczesne jej problemy filozoficzne, które według niej wymagały uzupełnienia przez refleksję teologiczną, widziała z perspektywy tradycji debat poprzednich wieków, które miały ogromny wpływ na spory i dociekania jej epoki i które mogą być właściwie zrozumiałe tylko dzięki uwzględnieniu perspektywy historyczno-merytorycznych. To sprawiło, że pojęcie człowieka jako osoby i znaczenie jego relacyjności stały się bardzo aktualnymi kwestiami badawczymi, z którymi chciała się zmierzyć.

Wynik tego dyskursu doprowadził E. Stein do konstatacji, że ontyczna struktura człowieka posiada wymiar teleologiczny, gdyż jako istota złożona z ciała i duszy, jako jedność cielesno-duszowo-duchowa, obdarzona wymiarem osobowym, jest ukierunkowany ku przekraczaniu samego siebie. Osobowy byt jest podstawą tego rozwoju, co oznacza, że człowiek nie staje się osobą przez to, że się rozwija lub też nie. Osobowa struktura przynależy do człowieka od samego początku, a w trakcie jego rozwoju, odsłania (enthüllen) się bardziej lub mniej. Rozwój wskazuje jedynie na to, czy dana osoba odkrywa i pomnaża w sobie siły duchowo-osobowe, a nie decyduje o tym czy owe znajdują się w człowieku. W człowieku objawia się trójjedność, na którą składa się ożywione ciało, które jest istotową postacią, zrodzoną do życia; dusza jako

praźródłowe życie, która staje się istotową formą cielesnej istoty żyjącej oraz duch, który umożliwia swobodne wychodzenie z siebie. Dusza w człowieku dzięki tej trójjedności ma moc tworzenia siebie z siebie, kształtowania się w określoną postać i wychodzenia z siebie w swym życiu duchowym. Relacje pomiędzy ciałem, duszą i duchem sprawiają, że człowiek z natury jest bytem relacyjnym, zdolnym do tworzenia relacji wewnętrznych i zewnętrznych. Dzięki swojej personalistycznej strukturze człowiek może wchodzić w relacje międzyosobowe, które stanowią najwyższy stopień jego zdolności relacyjnych są wynikiem zdolności poznawczo-wolitywnych. Dzięki nim, zdaniem Stein, człowiek może *współujmować* drugiego człowieka, spotykając go i zapoznając, budując nowy podmiot *my*, który przekraczając *ja* i *ty*, pomaga tworzyć struktury społeczne, uwalniając człowieka od tendencji egologicznych i monadycznych, opartych na filozofii świadomości i kładąc większy akcent na filozofię podmiotu obdarzonego świadomością i wolnością.

Stein zauważa, że trudno jest uzyskać pełne zrozumienie relacyjności osoby ludzkiej, jeśli nie podejmie się badania doświadczenia religijnego, które pozwala człowiekowi odkryć prawdę, że istnieje Ktoś wyższy od niego i od wszelkich jestestw materialnych i duchowych. To doświadczenie prowadzi do przeżycia religijnego, które wzywa człowieka do poznawania Boga i służenia Mu, pokazując mu, że w tym wezwaniu człowiek powinien czuć się „najsilniej złączonym z Odwiecznym” (Edith Stein Gesamtausgabe t. 14, s. 154). Człowiek w swojej wolności może naturalnie to doświadczenie sprowadzić tylko do próby ujęcia wiedzy na temat Boga bez osobistej chęci poznania Go. Gdy jednak podejmuje się poznania Go, może to dokonać, korzystając z różnorodnych źródeł i dróg. Owe tworzą pewną gradację, u której podstaw stoi poznanie naturalne. Stein, idąc za myślą św. Tomasza, który ze swej strony zainspirowany teoriami Arystotelesa, św. Augustyna i Pseudo-Dionizego Areopagity, ujmując naturalne poznanie Boga w kategorii odsyłania świata ku jego Stwórcy, posługując się światem symboli, poszukując ich słowotwórstwa i sensu dzięki uprawianiu teologii naturalnej. Droga teologii naturalnej jest dla Areopagity drogą wstępowania ku Stwórcy po stopniach porządku wszelkiego bytu ustanowionego przez Boga, który to porządek posiada w sobie odwzorowanie i podobieństwo boskich prawzorów. Droga wstępowania ma ściśle uporządkowany charakter i przebiega z naszymi siłami, które są poddawane wynoszeniu przez Boga. Jesteśmy w tym wstępowaniu – uważała Stein – odłączeni od wszystkiego i wzniesieni ponad wszystko przez Boga jako przyczynie wszelkiego bytu. Dlatego Bóg jest poznawany we wszystkim i oddzielony od wszystkiego. Następnym stopniem w gradacji źródeł poznania Boga jest wiara jako „zwyczajna” droga poznania nadprzyrodzonego. Jest ona wyższa niż droga poznania filozoficznego, gdyż pozwala na „osobową bliskość Boga miłującego i miłosiernego oraz obdarza taką pewnością, jaka nie jest właściwa żadnemu poznaniu naturalnemu” (Edith Stein Gesamtausgabe t. 11/12, s. 61). Dla przyjęcia prawdy objawionej na drodze wiary potrzebny jest szczególny udział woli, przez co akt wiary wyróżnia się od innych aktów poznawczych człowieka dokonywanych na drodze empirycznej, czy na drodze czysto rozumowej. Stein zwraca uwagę na potrzebę podjęcia decyzji za lub przeciwko Bogu, przez co włącza do swego dyskursu o poznaniu Boga kwestię opcji fundamentalnej, która, rozumiana jako postawa fundamentalna wobec dobra i zła, jest również wyrażeniem postawy wobec Boga. Ukoronowaniem źródeł poznania Boga jest

doświadczenie mistyczne jako „nadzwyczajna” droga nadprzyrodzonego poznania Boga, która jest możliwa dla każdego (czasami cechuje się ona zjawiskami nadprzyrodzonymi jak ekstazy, itp.), kto chce wejść w sposób aktywny w „ciemną noc wiary” i zarazem pozwolić się doprowadzić do stanu, w którym Bóg, jako wspólnota Osób, uchyli „welon”, którym ukrywa samego i objawi swoją osobową miłość.

Zdolność do relacyjności jest osobie ludzkiej dana i zadana. Dlatego Stein rozważa odpowiedzialność człowieka za ten dar i potrzebę budowania relacji. Im bardziej osoba ludzka odkrywa swoją relacyjność, tym bardziej staje się dojrzałym podmiotem, charakteryzującym się otwartością. Relacyjność, zdaniem Stein, w wymiarze intelektualnym wzywa człowieka do poszukiwania prawdy. Dlatego uprawianie nauki ma być traktowane jako służba Bogu i człowiekowi. Tylko wtedy można mieć gwarancję, że nauka, która ma stać na straży obiektywności, nie stanie się ideologią. W wymiarze religijnym relacyjność osoby ludzkiej będzie wzywać do tego, by poznanie Boga i miłość do Niego miały swoje praktyczne konsekwencje. Przede wszystkim relacje do Boga można pogłębić dzięki interioryzacji prawdy, że człowiek powinien pozwolić prowadzić się przez Boga, odkrywając jak bardzo jego życie znajduje się w Jego ręku. Odkrycie znaczenia kierowania życia przez Boga pozwala lepiej zrozumieć, że posłuszeństwo wobec Niego nie jest zagrożeniem ludzkiej wolności. Będąc w ręku Boga, można lepiej zrozumieć i żyć w znaku krzyża, oraz odkrywać sens cierpienia. Realizacja relacyjności w stosunku do Boga mobilizuje człowieka do życia modlitewnego wraz z dążeniem do osiągnięcia jego szczytu, jakim jest *vita contemplativa*, która zbliża człowieka esencjalnie do współuczestniczenia w tajemnicy Boga. Nie należy też zapominać o życiu sakramentalnym, które oznacza uznanie daru łaski i życie nim. W dobie ogromnej potrzeby dialogu ekumenicznego, interreligijnego i kulturowego, Steinowskie rozważania dotyczące relacji pomiędzy chrześcijaństwem i judaizmem stają postulatywnym głosem, by wzajemne poznanie sprzyjało duchowemu i etycznemu zbliżeniu. Odpowiedź na wezwanie do rozwoju daru relacyjności na płaszczyźnie etycznej cechuje się wielonurtowością Steinowskich rozważań dotyczących fundamentów życia moralnego. Postulaty etyczne i ich uzasadnienie rozumowe muszą być uzupełnione przez uwzględnienie fundamentów teologicznych moralności. Dlatego odrzuca ona legitymizację etyki autonomicznej, prowadzącej uzasadnienie normatywności tylko do wymiaru rozumowego i odrzucającej Boga jako Stwórcę, który wpisał w naturę człowieka swoje prawo. Perspektywa teologiczna pozwala na percepcję sumienia jako strażnika właściwej relacji pomiędzy prawdą i wolnością oraz na wskazanie środków, zarówno naturalnych jak i nadprzyrodzonych, potrzebnych do rozwoju dojrzałości moralnej.

Chciałbym jeszcze nadmienić, że moje zainteresowania życiem i dziełem Edyty Stein wyrażały się wcześniejszymi publikacjami i udziałem w konferencjach, w czasie których przedstawiałem wyniki moich dociekań. Przede wszystkim chciałbym wskazać na publikację w czasopiśmie naukowym „Studia Paradyskie” 15 (2005), s. 17-30 pod tytułem: *Czy intelektualiści są przewodnią siłą narodu? Edyty Stein analiza struktury społeczeństwa w wykładzie „Intelekt i intelektualiści”*, w której przedstawiłem Steinowską analizę istoty i rodzajów rozumu oraz wpływu cech habitualnych człowieka na jego rozwój intelektualny oraz wykorzystania uzdolnień na rzecz rozwoju społeczeństwa. Oprócz tego wynikiem moich zainteresowań biograficznych stała się monografia pod tytułem: *Uderz w kamień, a wypłynie mądrość*.

Edyta Stein - życie i dzieło wyjątkowej kobiety, Zielona Góra 2009, s. 83, w której przedstawiłem najważniejsze fakty z życia Edyty Stein, korzystając z jej wielu opisów autobiograficznych oraz wspomnień innych osób, które były naocznymi świadkami jej życia. Niektóre treści tej monografii mogłem przedstawić w czasie konferencji naukowej „Pamięć czasu zagłady”, zorganizowanej przez Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego w dniach 13-14 października 2009 r, wygłaszając referat pod tytułem: „*Kwestia żydowska*” w *autobiograficznych pismach Edyty Stein*. Aby ukazać wyniki moich dociekań biograficznych na płaszczyźnie międzynarodowej, uczestniczyłem w II. Międzynarodowej Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej „Europejskie pogranicza kulturowe. Wzajemne wpływy w języku, literaturze, teatrze i filmie”, której organizatorem był Wydział Filologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego w dniach 24-27 czerwca 2013 r., w czasie której wygłosiłem referat pod tytułem: *Edith Steins Begegnungen mit polnischer Wissenschaft und Kultur*. Ów referat został następnie opublikowany jako rozdział monografii zbiorowej: Grzegorz Chojnacki, *Edith Steins Begegnungen mit polnischer Kultur und Wissenschaft [Spotkania Edyty Stein z nauką i kulturą polską]*, [w:] II. *Europejskie Pogranicza Kulturowe. Filozofia*Język*Literatura [II. Europäische Kulturelle Grenzgebiete. Philosophie*Sprache*Literatur]*, red. K. J. Krasoń /B. Haedrisch, Szczecin 2013, s. 33-46.

5. POZOSTAŁE OBSZARY ZAINTERESOWAŃ NAUKOWYCH I POZOSTAŁE OSIĄGNIĘCIA NAUKOWO – BADAWCZE ORAZ ORGANIZACYJNE

5.1. Pozostałe obszary zainteresowań naukowych i osiągnięcia w tym zakresie

Wśród moich zainteresowań naukowych chciałbym na pierwszym miejscu wymienić problemy ekumeniczne w dyskursie etyczno-moralnym. Owocem ich są trzy publikacje w czasopiśmie naukowym należącym do European Reference Index for the Humanities (ERIH). Pierwsza z nich: *Problem relacji międzywyznaniowych w rozumieniu katolickiej pedagogiki Edyty Stein*, „*Studia Oecumenica*” 7 (2007), s. 155-169, podejmuje temat z obszaru moich głównych zainteresowań dziełem naukowym Edyty Stein, tym razem w wymiarze międzykonfesyjnym dotyczącym kwestii edukacji i wychowania. Ponieważ Stein, oprócz pracy naukowej, czuła powołanie nauczycielskie, dlatego inspirując się myślą chrześcijańską, poszukiwała fundamentów teoretycznych dla idei praktycznych w pedagogice. Druga publikacja pod tytułem *Polityka i etyka – razem czy osobno? Ponadkonfesyjny projekt etyki globalnej*, „*Studia Oecumenica*” 12 (2012), s. 337-350, zajmuje się aktualnym problemem relacji pomiędzy polityką a etyką oraz kwestii paradygmatu moralnego dla rozwiązań prawa stanowionego przez człowieka. Aspiracje do tworzenia „etyki cywilnej” opartej na etyce globalnej, w której „Weltethos” odgrywa najważniejszą rolę, staje się wielkim wyzwaniem dla dialogu ekumenicznego. Ostatnia omawiana publikacja: *Problem zaniechania sztucznego przedłużania życia we współczesnym niemieckim dyskursie ekumenicznym*, „*Studia Oecumenica*” 13 (2013), s. 273-280, podejmuje bardzo ważny problem bioetyczny dotyczący tzw. terapii uporczywej, na temat którego toczy się dyskurs naukowo-polityczno-społeczny w społeczeństwie niemieckim. Głos

Kościółów chrześcijańskich, w wielu sytuacjach w formie wspólnych dokumentów i deklaracji, dotyczący m. in. „testamentu pacjenta” (Patientenverfügung), jest bardzo ważnym znakiem uczestniczenia w aktualnych debatach na temat granic w postępie technologicznym i prawa do samostanowienia.

Pragnę nadmienić, że moje zainteresowania naukowe dotyczą także kwestii teologiczno-moralnych dotyczących zagadnień fundamentalnych, jak i szczegółowych. Po dysertacji doktorskiej napisanej w j. niemieckim, której poprawioną wersję opublikowałem w j. polskim pod tytułem: *Sumienie w świetle prawdy. Komparatywna analiza koncepcji sumienia w encyklice „Veritatis splendor” i Corpus Paulinum*, Poznań 2003, s. 170, postawiłem sobie pytanie o rolę formacji sumienia w procesie edukacyjnym, odpowiadając na nie w rozdziale pracy naukowej, którego tytuł brzmi: *Formacja sumienia - dziełem wychowania*, [w:] *Ogólnopolskie Nauczycielskie Warsztaty w Drodze. Wychowanie to dzieło miłości*, red. M. Kaczor/D. Świdkiewicz, Zielona Góra 2009, s. 12-22.

W dziedzinie etyki społeczno-ekonomicznej podjąłem się zbadania kwestii budowania nowoczesnego społeczeństwa na podstawowych wartościach aksjologicznych. Owocem tych poszukiwań stała się monografia: *Od społeczeństwa „wizjów” do społeczeństwa obywateli. Chrześcijańskie podstawy budowania społeczeństwa obywatelskiego*, Poznań 2010, s. 136. W tym nurcie napisałem rozdział do podręcznika (pracy zbiorowej) z dziedziny etyki w biznesie pod tytułem: *Czy firmie potrzebny jest kodeks etyczny?*, [w:] *Etyka biznesu. Studia przypadku*, red. Jarosław Korpysa, Szczecin 2014, s. 11-16.

Poza tym zająłem się problemem tzw. „autonomicznej etyki” (Autonome Ethik), której zwolennikami są Alfons Auer oraz Hans Küng, którzy w swoich rozważaniach chcą położyć główny akcent w rozpoznaniu normatywności na wymiarze horyzontalnym (na rozumie i doświadczeniu), stawiając wymiar wertykalny (zbawczy) na dalszym planie. Wynikiem tej analizy jest rozdział pracy zbiorowej zatytułowany: *Spór o „Heilethos” i „Weltethos”*, [w:] *„Facere veritatem in caritate”*. *Księga Jubileuszowa ku czci Bpa Pawła Sochy CM*, red. ks. Andrzej Brenk, Poznań 2005, s. 427-435. Także w tym nurcie stawiania sobie fundamentalnych pytań, zainspirowany encykliką papieża Jana Pawła II *Fides et ratio*, zainteresowałem się kwestią relacji pomiędzy wiarą i rozumem i jej implikacje teologiczno-moralne. Wyniki tej eksploracji zamieściłem w artykule pod tytułem: *Relacja pomiędzy wiarą a rozumem. Dwa skrzydła ducha ludzkiego*, „Przegląd Zachodni” 4 (2006), s. 163-173. Interesując się kwestią nauczania Kościoła i jego Urzędu nauczycielskiego, badałem rolę biskupa jako nauczyciela zarówno w wymiarze powtarzania nauczania definitywnego jak i nauczania autentycznego, zwłaszcza w kontekście jego odpowiedzialności za środowiska akademickie, w których wzrastają przyszłe elity społeczeństwa i Kościoła. Owocem tej analizy jest rozdział w pracy zbiorowej pod tytułem: *Nauczyciel prawdy w trosce Kościoła o środowiska akademickie*, [w:] *Sursum corda, Księga Jubileuszowa ku czci ks. bpa Adama Dyczkowskiego*, red. ks. Andrzej Brenk, Poznań 2002, s. 373-382.

W dziedzinie teologii moralnej szczegółowej szczególnym zainteresowaniem spotkał się z mojej strony problem czynu z podwójnym skutkiem, który przedstawiłem na międzynarodowej konferencji dotyczącej kwestii etyki w medycynie z udziałem filozofów, prawników, socjologów i kulturoznawców na Europejskim Uniwersytecie

Viadrina we Frankfurcie nad Odrą w marcu 2013 r. Moje spostrzeżenia zamieściłem w rozdziale pracy zbiorowej pod tytułem: *Die Doppelwirkungslehre aus der Sicht eines Theologen*, [w:] *Medizinethik* t. 4, red. Jan C. Joerden/Josef N. Neumann, Frankfurt (Main) 2003, s. 49-57. W dziedzinie życia małżeńskiego i jego moralnych uwarunkowań i wyzwań zbadałem problem sztucznej regulacji poczęć, jej rodzajów i motywacji stosowania w artykule: *Problem antykoncepcji jako wyzwanie wobec zasad moralnych dotyczących życia małżeńskiego*, „Poznańskie Studia Teologiczne” (2001) t. 2, s. 115-122. W oparciu o bardzo ważny dokument Papieskiej Rady ds. Rodziny o problemach spowiednictwa i kierownictwa duchowego małżonków dokonałem analizy podejścia spowiedników do problemów związanych z życiem małżeńskim, której wynikiem jest rozdział w pracy zbiorowej pod tytułem: *Pomiędzy rygoryzmem a minimalizmem i redukcjonizmem moralnym. Nowe wskazania w kierownictwie duchowym w świetle „Vademecum dla spowiedników o niektórych zagadnieniach moralnych dotyczących życia małżeńskiego” Papieskiej Rady ds. Rodziny*, [w:] *Historia ecclesiae in Pomerania. Księga jubileuszowa poświęcona ks. prof. zw. dr hab. Lechowi Bończa-Bystrzyckiemu*, red. ks. Zdzisław Lec/ks. Grzegorz Wejman, Szczecin 2008, s. 183-197. Kontynuując zainteresowania bioetyczne, postanowiłem zbadać kwestię transplantacji jako dobrowolnego daru z siebie na kanwie analizy struktury czynu ludzkiego z katolickiego punktu widzenia. Owocem tego badania jest opublikowany rozdział w pracy zbiorowej pod tytułem: *Transplantacja w świetle chrześcijańskiej koncepcji czynu ludzkiego*, [w:] *Transplantologia. Oczekiwania-Możliwości-Granice*, red. Andrzej Dymier, Szczecin 2012, s. 205-219.

W dziedzinie badań eklezjologicznych, zarówno w wymiarze partykularnym, jak i powszechnym, przybliżyłem czytelnikom niemieckojęzycznym najważniejsze wyniki prac II Synodu Plenarnego Kościoła Katolickiego w Polsce, zamieszczając w czasopiśmie naukowym Wydziału Teologicznego w Paderborn artykuł pod tytułem: *Zweite gemeinsame Synode der polnischen Bistümer. Gegenwart und Perspektiven der katholischen Kirche in Polen*, „Theologie und Glaube“ 93 (2003), s. 544-550. Pozostając w tematyce europejskiej i międzynarodowej, chciałem wspomnieć monografię zbiorową pod moją redakcją, która jest wynikiem dwóch konferencji naukowych, podejmujących temat odpowiedzialności chrześcijan w jednoczącej się Europie i relacji bilateralnych pomiędzy Polakami i Niemcami: *Integracja europejska - odpowiedzialność chrześcijańska. Europäische Integration - christliche Verantwortung, Europäische Integration-Christliche Verantwortung oraz Niemcy i Polacy w Unii Europejskiej – Partnerstwo czy dominacja? Deutsche und Polen in der Europäischen Union. Partnerschaft oder Domination?*, red. Grzegorz Chojnacki, Warszawa-Poznań-Berlin 2004, s. 113, w ramach której napisałem jeden rozdział na temat współpracy na płaszczyźnie kultury: *Kultura obszarem polsko-niemieckiego partnerstwa i współpracy. Kultur als Bereich deutsch-polnischer Partnerschaft und Zusammenarbeit*, s. 103-111. Inną tematyką, która podjąłem w tym aspekcie, była publikacja dotycząca współczesnej sytuacji Kościoła w Europie w wypowiedziach papieża Jana Pawła II i Benedykta XVI: *Ewangelia nadziei. Jan Paweł II i Benedykt XVI o Europie*, „Przegląd Zachodni” 4 (2005), s. 193-204. Po śmierci Jana Pawła II i nowego pontyfikatu Benedykta XVI postawiłem sobie pytanie o spojrzenie Polaków i Niemców na oba pontyfikaty poczynawszy od publikacji w prasie codziennej aż po opracowania naukowe, na które poszukiwałem odpowiedź, która zawarłem w

publikacji: *Jan Paweł II i Benedykt XVI w percepcji Polaków i Niemców*, „Przegląd Powszechny” 1065 (2010) nr 5, s. 101-115.

Kolejnym obszarem moich zainteresowań jest historia regionalna, zarówno w kategorii dziejów, jak i osób oraz ich piśmiennictwa. Jestem współredaktorem pracy zbiorowej odnoszącej się do historii oraz kultu obrazu Matki Bożej Rokitniańskiej, czczonej w jednym z najbardziej znanych sanktuariów Ziemi Lubuskiej: *Sanktuarium rokitniańskie. Dzieje i konteksty*, red. Grzegorz Chojnacki/ Andrzej Draguła, Zielona Góra 2009, s. 150. W jednym z rozdziałów zastanawiałem się nad spójnością wiary i moralności na przykładzie życia Maryi: *Maryi droga wiary. Wybrane implikacje etyczne*, s. 83-92. Kolejną publikacją w tej materii jest praca zbiorowa pod moją redakcją, poruszająca niektóre aspekty historii Kościoła nad Środkową Odrą i ważne postacie, które wymagały jeszcze dokładniejszego opracowania biograficznego: *Kościół na Środkowym Nadodrzu. Historia i postacie*, red. Grzegorz Chojnacki, Zielona Góra 2011, s. 129. W jednym z rozdziałów tej monografii zbiorowej dokonałem wraz z Tadeuszem Dzwonkowskim opisu życia pierwszego, powojennego proboszcza Zielonej Góry, który naraził się przez swoją postawę władzom komunistycznym i musiał dwukrotnie opuścić przymusowo swoją parafię: *Ks. Kazimierz Michalski (1898-1975) – pierwszy katolicki proboszcz Zielonej Góry po II wojnie światowej*, s. 85-120.

W mojej pracy naukowej szczególną uwagę poświęciłem Prymasowi Tysiąclecia, publikując pracę zbiorową pod moją redakcją, w której punktem ciężkości było omówienie wpływu kard. Wyszyńskiego na rozwój kultury polskiej oraz jego miłości do własnej Ojczyzny: *Wkład Stefana Kardynała Wyszyńskiego w kształtowanie kultury polskiej. Kultura polska – pamięć i tożsamość*, red. Grzegorz Chojnacki, Poznań-Gniezno-Warszawa 2011, s. 149. Ponieważ jego relacje do młodzieży były szczególne poprzez jego nauczanie i osobiste kontakty, opracowałem jeden rozdział tej monografii, poświęcając go jego głównym ideom antropologicznym i wychowawczym w kształtowaniu ludzi młodych: „*Uczłowieczenie człowieka*”. *Stefana Kardynała Wyszyńskiego przesłanie do młodzieży*, s. 9-42. Chciałbym jeszcze nadmienić, że wynikiem moich zainteresowań spuścizną naukowo-duszpasterską Prymasa Tysiąclecia jest również rozdział w innej pracy zbiorowej, w którym omówiłem udział kard. Wyszyńskiego w obradach Soboru Watykańskiego II i propagowanie przez niego głównych idei i dokumentów soborowych w Polsce, zwłaszcza w Warszawie i Częstochowie: *Recepcja myśli Soboru Watykańskiego II w nauczaniu Stefana Kardynała Wyszyńskiego*, [w:] *Stefan Kardynał Wyszyński. Pamięć i wdzięczność na Pomorzu Zachodnim*, red. ks. Aleksander Ziejewski/ks. Grzegorz Wejman, Szczecin 2013, s. 83-104.

W końcu chciałbym wymienić moje trzy recenzje: dwóch monografii zbiorowych oraz jednej monografii indywidualnej: *Duszpasterstwo polskojęzyczne w Niemczech 1945-2005, Polnischsprachige Seelsorge in Deutschland 1945-2005*, red. Sabina Bober, ks. Stanisław Budyń, Biblioteka Polonii, seria A: Studia, t. XXXI, Lublin-Hannover 2006, s. 932, [w:] „*Życie i Myśl, Zeszyty Problemowe*”, 20 (2007), s. 111-113; *Praeceptores. Teologia i teologowie języka niemieckiego*, red. Tomasz Węclawski/Eligiusz Piotrowski, (Poznańska Biblioteka Niemiecka, red. Huberta Orłowski/Christoph Klessmann), Poznań 2005, s. 795, [w:] „*Przegląd Zachodni*” 1 (2006), s. 237-239 oraz Jörg Lüer, *Die katholische Kirche und die „Zeichen der Zeit“*.

Die Deutsche Kommission Justitia et Pax nach 1989, „Theologie und Frieden“ Bd. 44, Stuttgart 2013, s. 301, [w:] „Colloquia Theologica Ottoniana“ 1 (2013) s. 223-230.

5.2. Projekty i współpraca międzynarodowa

Pragnę przedstawić najpierw projekt badawczy, w ramach współpracy z Muzeum Historycznym w Ełku, którego realizację rozpocząłem 1 stycznia 2014 r. i którego tytuł brzmi „Teologiczne i religijno-socjologiczno-etyczne aspekty wielowyznaniowości na Mazurach”. Rezultatem tego projektu ma być seria artykułów naukowych. Ponadto chciałbym wspomnieć projekt badawczy, który współorganizowałem wraz z Gewerbeverein Bellersen e.V.: „European Village Festiwal. Baustelle Europa – von Nachbarn lernen. Dorpsontwikkeling in Europa – leren van onze Europeseburen. Budować Europę – uczyć się od sąsiadów“, Bellersen (Niemcy) w dniach 16-18 września 2011 r., w czasie którego wygłosiłem referat pod tytułem „Europa eine Seele geben – Beitrag der Völker zur Europäischen Integration”. Oprócz tego jako współorganizator, tłumacz i referent uczestniczyłem w Międzynarodowych Spotkaniach Młodych, projekcie Katolickiego Stowarzyszenia Civitas Christiana z udziałem młodzieży z Polski, Niemiec, Litwy i Słowacji. W ramach tego projektu odbyły się następujące spotkania: 8-9 września 2007 r., Kraków, temat przewodni – „Jan Paweł II Papież młodych – budowanie jedności chrześcijańskiej wśród młodzieży Europy”; 5-7 września 2008 r., Kraków, temat przewodni – „Literatura fantazy – jej ocena w kontekście roli i miejsca chrześcijaństwa w życiu człowieka na początku XXI wieku”; 11–13 września 2009 r., Toruń, w ramach projektu Common Sky (6 do 13 września 2014 r.). Temat przewodni - „Troska o życie w wymiarze europejskim”; 10–12 września 2010 r., Toruń, temat przewodni – „Chrześcijańskie korzenie kultury i tradycje naszych narodów. JA–MY–ONI – młody katolik w europejskiej wspólnocie” oraz 8-11 września 2011 r., Gniezno, projekt Edukacyjny – „Tu narodziła się Polska”.

W ramach współpracy międzynarodowej odbyłem staże naukowe: na Wydziale Teologicznym w Paderborn w czasie od września 2002 do czerwca 2003 r. w ramach stypendium Archidiecezji Paderborn oraz w Edith Stein Archiv w Kolonii w sierpniu 2008 r. w ramach zaproszenia Archidiecezji Kolońskiej.

Chciałbym nadmienić, że od czerwca 2003 r. jestem członkiem Edith Stein Gesellschaft, Speyer oraz od maja 2014 r. członkiem zarządu jako opiekun duchowy Międzynarodowego Stowarzyszenia Ökumenisches Europa-Zentrum e.V., we Frankfurcie nad Odrą.

Poza tym posiadam doświadczenie międzynarodowe jako wykładowca w Collegium Polonicum w Słubicach, w którym prowadziłem wykład monograficzny „Etyka w polityce” w latach akademickich 2001/2002 i 2002/2003) oraz w Europejskim Uniwersytecie Viadrina we Frankfurcie nad Odrą wykład monograficzny „Ethik nach Edith Stein”, w roku akademickim 2000/2001, oraz w tym samym uniwersytecie wykład monograficzny „Phänomen des Gewissens”, w roku akademickim 2000/2001.

5. 3. Aktywność dydaktyczna

W ramach mojej działalności dydaktycznej chciałbym najpierw wspomnieć zajęcia w ramach studiów stacjonarnych jednolitych magisterskich w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na Wydziale Teologicznym z teologii moralnej: fundamentalnej i szczegółowej oraz prowadzenia seminarium dyplomowego w latach 2001-2003.

Oprócz tego prowadzę obecnie zajęcia w ramach studiów stacjonarnych, niestacjonarnych i podyplomowych w Uniwersytecie Szczecińskim, które są następujące:

Wydział Teologiczny, teologia moralna: fundamentalna i szczegółowa, seminarium dyplomowe na studiach teologicznych stacjonarnych jednolitych magisterskich, od 2004 r. oraz filozofia polityczna w roku akademickim 2013/2014 - Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług, etyka w rachunkowości, od 2011 r.

Chciałbym jeszcze wspomnieć zajęcia na Wydziale Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Zielonogórskiego, w czasie których prowadziłem seminarium „Etyka w religiach świata” w ramach kwalifikacyjnych studiów podyplomowych z etyki, w semestrze zimowym 2009/2010.

W ramach opieki nad studentami teologii od listopada 2001 r. wypromowałem 53 magistrów teologii. Od 26 czerwca 2014 r. zostałem wyznaczony jako promotor pomocniczy w przewodzie doktorskim ks. Adama Komisarczyka, który podjął się przygotowania dysertacji doktorskiej pod tytułem: „Posługa charytatywna w (archi)diecezji szczecińsko-kamińskiej w latach 1972-2012. Studium historyczno-pastoralne”.

5. 4. Aktywność organizacyjna

W aktywności organizacyjnej od października 2006 do sierpnia 2012 r. pełniłem funkcję pełnomocnika ds. organizacji studiów dziekana WT US w Instytucie Filozoficzno-Teologicznym im. Edyty Stein w Zielonej Górze oraz dyrektora tego Instytutu. Od września 2012 r. piastuję urząd prodziekana ds. studenckich WT US.

Do moich zadań organizacyjnych należy udział w redakcjach czasopism i serii naukowych. Od września 2007 r. pełnię funkcję redaktora naczelnego czasopisma naukowego „Studia Paradyskie”, którego wydawcą jest Wyższe Seminarium Duchowne w Gościkowie-Paradyżu, afiliowane do Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego. Poza tym od stycznia 2010 r. jestem sekretarzem redakcji czasopisma naukowego „Colloquia Theologica Ottoniana”, którego wydawcą jest Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego. Chciałbym jeszcze wspomnieć, że od września 2007 r. pełnię funkcję współredaktora naczelnego serii wydawniczej „Biblioteka Instytutu Filozoficzno-Teologicznego im. Edyty Stein w Zielonej Górze”, której wydawcą jest Instytut Filozoficzno-Teologicznego im. Edyty Stein w Zielonej Górze, afiliowany do Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu.

Pragnę także dodać, że organizowałem/współorganizowałem następujące konferencje naukowe, zarówno o charakterze międzynarodowym jak i ogólnopolskim:

Międzynarodowa konferencja naukowa: „Integracja europejska - odpowiedzialność chrześcijańska. Europäische Integration-Christliche Verantwortung”, 9 marca 2002 r., Collegium Polonicum, Słubice, Collegium

Polonicum, Słubice, organizator: Katolickie Stowarzyszenie Civitas Christiana i Diözesanrat des Erzbistums Berlin;

Międzynarodowa konferencja naukowa: „Niemcy i Polacy w Unii Europejskiej – Partnerstwo czy dominacja? Deutsche und Polen in der Europäischen Union. Partnerschaft oder Domination?” 23 października 2003 r., Collegium Polonicum, Słubice, organizator: Katolickie Stowarzyszenie Civitas Christiana i Diözesanrat des Erzbistums Berlin;

II Międzynarodowa Konferencja Naukowa, „Fantastyczność i cudowność”, „Źródła literatury fantasy”, 6-8 kwietnia 2008 r., Zielona Góra, organizator Wydział Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Zielonogórskiego;

Międzynarodowa konferencja naukowa oraz VI zielonogórskie sympozjum filozoficzne, Dialog w społeczeństwie wielokulturowym, 4-5 września 2008 r., Zielona Góra-Paradyż, organizator: Instytut Filozoficzno-Teologiczny im. Edyty Stein w Zielonej Górze i Instytut Filozofii Uniwersytetu Zielonogórskiego;

Konferencja naukowa z okazji 20-lecia koronacji obrazu Matki Bożej Rokitniańskiej, 24 kwietnia 2009 r., Zielona Góra, organizator: Instytut Filozoficzno-Teologiczny im. Edyty Stein w Zielonej Górze;

III międzynarodowa konferencja naukowej z cyklu „Fantastyczność i cudowność”, „Mityczne scenariusze (od mitu do fikcji – od fikcji do mitu)”, 26–28 kwietnia 2009 r., organizator: Wydział Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Zielonogórskiego;

Konferencja naukowa : „Homo politicus. W trosce o dobro wspólne”, 22. 10. 2012 r., Instytut Filozoficzno-Teologiczny im. Edyty Stein Zielona Góra;

Konferencja naukowa „Błogosławiony Jan Paweł II. Pamięć i wdzięczność na Pomorzu Zachodnim”, 27. 01. 2014, Szczecin, organizatorzy: WT US, Archiwum Państwowe w Szczecinie.

Za osiągnięcia organizacyjne otrzymałem w 2011 r. nagrodę indywidualną II stopnia rektora Uniwersytetu Szczecińskiego.

5. 5. Popularyzacja nauki

Do popularyzacji nauki chciałbym zaliczyć kilkanaście artykułów popularnonaukowych, opublikowanych w tygodniku *Aspekty. Dodatek diecezji zielonogórsko-gorzowskiej do tygodnika katolickiego „Niedziela”* oraz kilkanaście artykułów w czasopiśmie „*Nasz Głos*”. *Miesięcznik Katolickiego Stowarzyszenia Civitas Christiana* (obecna nazwa czasopisma *Civitas christiana*)

Poza tym chciałbym wymienić moją współpracę ze stacją radiową Radio PLUS Zielona Góra, Gorzów i Głogów w okresie 03. 2011 - 08.2012 r., w czasie której tworzyłem, realizowałem i prowadziłem audycję radiową „Laboratorium życia” o tematyce społeczno-religijnej.

ks. Chojnacki